

VASADI PÉTER

Csönd-beszéd

*Tündöklésben járok
tompán, tudatlan.*

Bárdos László: Feliratok

Csöndes beszéd?
Nem. A szó, szavak
nem megtörik, nem
nyomják el a csöndet.
Egymásnak élnek s éltetik
a láрма szó-torzszülötteit.
... Csöndtől hamvas a
szó – őszibarack.
Érett, szedett, illata
van – föltálalva el ne
fogadd; magad keresd
az ágon, fűben is:
hersegjen fogaid alatt.

Élet a szó, és egyre megy,
hosszú, rövid, csak járja
át a nyílt vagy rejtett
szellemi. Nem hirdeti,
de célja van: formát
akar teremteni. Ha
céltalan, rombol, leront,
ferdít, terel, elárul,
megtagad és annál
inkább, minél ékeesebb.
Se csönd, se szó a csönd-
beszéd. Attetsző, parttalan.
Nincs teste, mégis súlya van.
Hallgat. A legbeszédesebb.

Maga a paradoxia.
A hang, a szó a csönd
fia. De a szó is csöndet
teremt: kicsordul a káoszról
a lét-alakú rend.
És dolga végeztén a szó
a csöndben tisztuló
szó-galaktikák közé merül:
ott vár a kezdet és az űr.
Beszél a csönd, de hangtalan,
teremtéskori hangja van.
Igénél is mélyebb – zene.
Van még, mit meg kell tennie,
utolsóként szó-mag körül.

A csönd-, a szó-, a tett-elegy
a végső lét-vágytól remeg.
Vége a csöndnek nem lehet.
Őriz örök beszédeket.

SZÉKÁCS VERA

Anyámhoz

Negyvenhét év után mintha most
én küldtelek volna második halálba,
kiásatva árva csontjaidat
öröknek hazudott nyugvóhelyükről,
összezúzatva és elhamvasztatva őket,
hogy olyan kevés maradjon belőled,
amennyi egy kis fehér porcelán edényben is elfér,
és így kerülj apám fölé,
akitől elváltál, három évvel a haláloed előtt,
hogy egy új házasság nagyobb poklába juss.
Apám most türelmes szeretetével
visszafogad a földben és az én szívemben.

Az elektronikusan vezérelt krematórium
csontzúzó gépeiről persze
egy szót se szóltak a temetői irodában,
tapintatból, vagy azért, hogy az iszonyat
el ne rettsen az egész művelettől.
Nem vigasz, csak remény:
most, hogy mindez megtörtént veled,
hátha egy-egy parányi részed
mégiscsak fölszállt a végtelen égbe.

Anyámhoz II.

Ami megmaradt belőled, az bennem él,
nem csak az emlékek és a gének,
hanem az ízlés és a habitus,
amit ellestem tőled,
az erős életöröm,
a kemény indulatosság, mely utóbbit
én már jól leplezem.
Járásod, mozdulataid,
felemelt fejed, annyira, hogy
amikor árnyékom egy ház falára vetül,
mintha téged rajzolna körül a Nap.
Hiába volt irgalmatlan kamaszkorom
annyi pimaszsága, aztán
a felnőtt nő makacs és tudatos elkülönülése,
te győztél: már megadom magam.

Nem örököltem tőled
a kétségbeesés látványos rohamait,
az erőt emésztő zaklatottságot,
a határozottság álarca mögötti bizonytalanságot,
mely rossz döntések zsákutcáiba juttatott.

Húsz évvel vagyok öregebb,
mint te voltál a halálod napján,
a lányom lehetnél már, és nevelhetnék,
hogy egyszer végre a jó megoldást válaszd,
és ne mindig a rosszat
egy módszeres önsorsrontó csalhatatlan szimatával.

TÁBORI OTTÓ

Két vers

Hölderlinnel a tengerparton

Ebből a lépésből nem maradt semmi
ebből a lépésből csak hiány fakadt
s az utolérhetetlen végpont titka

Rubin vércsöppök a nap hátán
megdermedt suhintás az ész élén
viszolygó tántorgás a tengerparton
a kiábrándultság félhomályában

A képzeleten gyufaárboc
zsebkendővitorla
a szakadt hágsón
felsebzett combú matrózinás
nyögve kicentizett tenger

Az Amazonas-természetű lélek
cipőfűzőként összegabalyodik
visszaélné bennszülött önmagát

Temetői séta

Dél fele húznak a vadlibaszárnyak,
éjbe hanyatlik a fényhabu nap,
sírva forognak a fák – lila árnyak,
kékszívű felleget föld szele csap.
Gyöngyszemű gyermekek régen alusznak,
égi magány mögött csillag omol,
végjaja hallik egy kései busznak,
jön, ki az ünnepen is robotol.
Görbe kísértet a kis temető,
csont tüdejéből a csend buj elő,
százfele kúszik egy kőszobor árnya,
múlt ködös gondjait hordja élém,
bükkszfizem falán megfagy a fény,
sorsokat pengetek álmokon állva.

BECK TAMÁS

Színképelemzés

Egyre távolodik tőlem: sapkáját
megfesti a vöröseltolódás.
Zubbonya kék. Pusztulása valószínű.

Ovidius képében

A tények mögül száműzött Isten Ovidius
képében körmöl verseket. A túlparti
Olbiára gondol, ameddig felhatolt a
hellén képzelet. Terra incognitára vágyik,
amit nem érintett még emberi tekintet,
ahol senki sem tiltja el a tűz és víz
használatától. Mint lángok közé hajított
papirusztekercs, zsugorodik azonban
az ismeretlen: járványként terjed Caesar
hatalma, miközben provinciákat harácsol.
A felismerés banalitásától Ovidiust
megrázza a nevetés. Aztán narancsot kezd
hámozni; elvágja ujját és átvérzi
a történelem szövetét.

Apám ideje

Gyurmázik képlékeny személyiséggel. A múltkor
például egy felfegyverzett Messerschmittet formázott
belőlem. Mert a kamaszlét többfrontos háborút
jelent, amelyben az ő tekintete jelentékeny
tűzerőt képvisel: kortárs interakcióim
sorra válnak tőle semmivé, mint találatot
kapott repülőgép testén a szegecselek.

MADÁR JÁNOS

Világ ékessége

Mintha minden
lélegzetet ----
hús tenyeredből
---- adnál.

Állok ujjaid
görbületében
és nézem ----
-----,

hogyan hullámzik
a legszebb
évszak is ----
templomaidnál.

Mert szent és
ezerszer áldott
része lettél a résnek.
Jövendölése

a nagy egésznek.
Világ ékessége,
gyönyörű katlan.
Az egyetlen kincs

kimondhatatlan.
Néma titokra
nyílik a szám. Sírás
és gond nem szól

hozzám. Fölemelem
a csöndet állig.
Hallgatok ---
--- szemedben

az ég magasáig.
Fölöttünk csillag
és felhő haladt.
Fekszünk a Hold

árnyéka alatt.
Roppants meg
-- magadhoz,
mert árva szívünk

éjeket dobban.
Egyetlen létemet
szorítsd véredhez,
szorítsd jobban!

Minden ölelést
reménynek adtál.
Hú karom élén
kipirosodtál.

Szikrázó arccal
reám neved!
Végtelen parazsat
belém temess!

Ha elhagy a láng,
meddig élek?!
Tűzben a tűz,
fényben a lélek.

BURKUS ZOLTÁN

Adagio

túllendülve az éjszaka holtpontján
falba fúródó szótagok kopognak

elkészett minden fontos hang, vissza-
pattan, szorosán összezárul

tucatnyi dimenzió hagymagerezdje
keserű emlékhéjak, hangfüzéren lengve

szobákból szökött meleg időt
dobál szembe a novemberi szél

Isten téved? akkor nem lehet
mindenható – sem, tehát – ez lenne

megnyugtató, a válasz, ha éppen
nem gyulladna fel minden napon

újabb és újabb csipkebokor
mindörökké, értelmetlenül

Világhologram

Istenről fénykép
robbant szét a világban
tartod két kézzel

forgasd bárhonnan
abból a pontból épen
egyben van minden

Karácsony

Nekifeszül a végtelen csöndnek
Húzza a sárban megakadó
Szánkóján rezgő fát Mária
Hátában sorsa lüktet tompán
Téli verőfénybe vakul nyomtalanul
A mindig másként szürkeség
Időkoronggal lecsiszolt hegyek
Acélszálás ronggyal fölmosott ég
A torony szigorú erőterében
Alázattól összedermedő házak

BODA MAGDOLNA

apám utolsó útja

apám halászlevet kért
a kórházban
vittem neki
másnap mentem az edényért
de az ágya üres volt
megijedtem
hazaengedték mondták
a többiek

a hazaúton benézett
egy cimborájához
és kifelé jövet a kerti ösvényen...

apa
ilyen apró léptekkel
nem fogsz soha hazaérni

sejtek

azt mondják a tudósok
hogy hétévente megújulnak a sejtek
pedig bizonyos rebellis sejtcsoportok
tojnak a tézisekre
kis csoportokba szövetkezve
nem felejtenek
csak úgy csinálnak
vannak ilyenek az agyban
a szívben
és itt a térdemen
ez a kis forradás

egy cseresznyefáról
ugrottam le
nagyanyám elé
hogy megijesszem

már nincs se fa
se nagyanyám
csak a forradás

nézem
pont mint egy sírkereszt

M. KÁCSOR ZOLTÁN

A harmadik ajtó

Ajtóim közül a legkedvesebb
a harmadik, min át sem férhetek
házon hagyott hiba ajtót mintáz
pedig nem ajtó: seb az a nyílás.

Olyanok is, mint szárnalmas testek:
a ház meg a seb sötétben egyek.
Éppen akkora éjjel a lakás,
mint a falait betöltő suttogás.

Mintha papírt hajtogató kezek
fognák és forgatnák ki a teret,
én pedig átlesnék egy kulcslyukon,
s eltéveszteném, hová tartozom.

Elvéteném: hogy ez a figyelem
nem egy percem, hanem az életem
(sötétben az órák olyan hosszan
nyúltak mindig, amilyennek súgtam).

Fázik kint, aki fázott bent is
az élő tudja csak, hogy meleg sincs
falakon támad az az apró nyílás
a visszaköltözés falakat mintáz.

SZIGETI LAJOS

Kamilla

Kamillás borogatás
gyulladt szememnek, – látok
hajlongani tarka mezőben
szíromszoknyás balett-táncost.

Minden levélkezdemény
borítékolt bimbózó szenvedély,
finom, szárnyasan osztott
fészekvirágzatodtól
lázgörbém felszökne még,
csábít méhfű, zsálya, csombor,
forrtcsészéjű rozsmaring
(nálam harmatozna mind)
ajakosak duzzadt, selymes
szeméremrése visszacsókol
és megindulnak a nedvek.

Vadon gyűjtött virágom,
egynyári szerelmem,
begőzőlve teázom –
elillansz édes illat,
hány szaglószerzet boldogítasz,
te alacsony névértékű
pipitér, orvosi székfű,
Kamilla Chamomilla.

DARÁNYI SÁNDOR

Tömegvonzás

Csak erre a kevésre futja.
Erősebb nálad az anyag.
A szellem vadszóló csalítja
befut, akár egy tűzfalat –

kapaszkodhass bármi magasra
benne, folyton a vakolat
erején múlik, tart-e; vagy ha
meglátnád is a partokat,

aláomlik, s te mennydörögve
zuhannál le, romló tömeg
vonzásában téglára, rögre,
támaszkodva a semminek.

Félálom

Elindul a vakok fele
a fény, elvérzik még a nappal,
és madárijesztő-kalappal
borít mindent az éj tere,

de már a katakomba-hús,
bakkecske-járta fenti réten
a bársonykék igézetében
bolyong az égi hegedűs,

és moco rog az idegen,
az ismerősnek tűnni kába:
se majd, se most, se nemsokára,
se odalenn, se idefenn,

ahol Cicelle vágya Dávid,
a hárfájával csöndes ő,
harmat a húrja, híg eső,
és elkövetne érte bármit.

BENDE TAMÁS

ölel

túl sokat töprengsz a bekövetkezések előtt
hogyan történik és milyen lesz most
éppen a visszatérés a látogatás oda ahol oly
sokáig voltál de jelenleg nem meg hogy bizonyos
összenézések kapcsán mit fogsz majd érezni
lesz-e ölelés mondjuk olyan sokatmondó
ami végül is elárulja hogy most akkor ő is
vagy csak te

és hideget érzel a gyomrodban ha erre gondolsz
az ölelésre vagyis rá ahogy ölel már ha fog egyáltalán
vagyis fogjátok egymást ölelni de hát te el onnan
mielőtt még

és ezért biztosan fájt ő is egy kicsit mert szeretnéd
hinni hogy néha eszébe jutott ahogy neked majdnem
minden este hogy bizonyosan lehetett volna együtt
legalábbis valami például reggeli kávék a gangon
vagy elnyúlós délutánok séták fel a gellért-hegyre
ilyesmik

valószínűleg nem szabadna semmit sem mondanod
az ölelés közben meg utána se nagyon a viláért se
akarnád bántani őszinteségi kitöréseiddel amelyeknek
középpontjában természetesen pont ő áll

le kéne szoknod már erről hogy elébe gondolsz
a dolgoknak hogy túl sokat töprengsz és próbálsz
megfejteti az elkövetkezőt de az az ölelés az azért
mégis csak jól esne

KOVÁCS MÁRTON

hiéna

itt a neve a nyelvem hegyén.
az állatkertben hosszan
a szemembe nézett. úgy várt
mint te most. mind a ketten
csak maradékot kaptok.
mikor elvágтам a kezem
és összevéztem az ingem
elvigyorodtál. beletörődnék hisz
csak egy szemét dög vagyok.
a tévében végre magadra ismertél
mikor a tetem körül ólálkodott.
tudod a kedvenc reklámunk után.

egyszer engedtem meg, de
te hamar rákaptál az ízére.
az ismeretlen férfin is az ő
illatát érezted. nem létező
kapcsolatokat sejtettél fél
mondatok, izzadt testek között.
két kézzel mutatsz nyitott
szádra, hogy akkor is értse
ha süket. távoli idegen
nyelven beszél. mikor
elmesélem mit tettél
szégyenled viselkedésed.
a hangsúlyokat direkt rossz
helyre tettem. taglejtéseden
közöny látszott, nem éhség.

távolodunk. délelőttönként az ablakod
alatt álltam, néztem ahogy táncolsz.
most összeadtam azt a négysaroknyi
utat, amit éveken át minden nap
megtettem ezért. ha hegyre mászok
helyette, összesen hatvanegyszer
érhetek fel a csúcsra. utoljára már
nem tudok lejönni.

a halszagot megszokod de nem
szereted. a tőlem kapott karkötőhöz
társítod. hazafele megállunk ebédelni,
pizzát rendelsz. mire elindulunk már
nincs a csuklódon. a szakadékok
tele vannak kiöregedett hűtőkkel,
mosógépekkel, roncsokkal.

a tengerparton eltöltött két óra
után azt kívánom, bár külön
csináltuk volna. de még mindig
fogom sótól kiszáradt kezed.
már az sem érdekkel ha a térkövek
közti repedésre lépek.

Jelena

A gáznak eleinte jó szaga volt.
Olyan édes-büdös, mint mikor
nem akar begyulladni a tűzhely.

Az ember kattogtatja
az öngyújtót a gáزرózsa mellett,
de az apró lyukakon át szökő gáz
minduntalan elfújja a lángot.
És az ember orrát megtekeri
az az édes-büdös szag.

Akkor már negyvenhét napja
voltam egyedül és nem tudtam,
Goran hol lehet és milyen nők
combját fogdossa egyenruhában.

Az egyenruha a nőkben soha
nem indít el semmit,
ha előtte nem hallgatták
végig a férfiak elképzeléseit,
miszerint a nők bugyija
rongyosra nedvesedik,
ha egyenruháról van szó.
Engem a tűzoltók hatnak meg,
mint akár annyi más nőt,
akinek, valamikor kislány
korában a fülébe sügták,
s hát ott maradt a fejében,
hogy a nőkre az egyenruha
olyan hatással van, mint
bármelyik férfira
bármelyik meztelen női test.

Talán nem kellett volna.
Talán soha nem kellett volna hagyni,
hogy a dolgok lassú, fontoskodó ütemben
egymásra épüljenek.

Emlékszem, mikor a második gyerekem
született, Goran leitatta az akkor
négyéves Joškát.
Álltunk a konyhában, a vendégekkel,
a gyerek a konyhaasztal lapján
ácsorgott, azt sem tudta,
hová kéne nézzen:
hol tudna elbújni előlünk,
csak neveltünk, s Goran egyre
azt kérdezte tőle, táncol-e,
ha elénekli a nótáját.
A gyerek meg állt,
a konyhaasztal lapján,
nézte az apja arcát,
hátha abból megérti,
igazából mit is akar tőle,
Goran egyre csak mondta neki,
hogy táncoljon,
kap cigarettát,
kap pálinkát,
az asztal tetején táncoljon:
öccse született.

A gyerek nézett rám,
hiába, mert én Goran
elcsukló mozdulatait néztem,
ahogy a pálinkás üveg száját
a gyerek szájába nyomja,
hogy igyon, táncoljon már.
Az meg prüszkölt a körtepálinkától,
marta a torkát, mint a rossz gyerekek,
aki lecsavarja a hipó kupakját és
nagyokat nyel a maró folyadékból.

Sejtettem, valahol legbelül
mindig is sejtettem, a híreket
hallgatva, hogy ezek
a gyerekek nem hülyék.
Pontosan tudják, hogy
a lenyelt kortyok mindegyikével
egyre közelebb kerülnek
a halálhoz és a szemünkhöz.

Emlékszem, mikor Jovankát temettük,
az összes felnőtt csak meredt,
üveges, halszemekkel
a koporsóban fekvő kis fehér testre.
Olyan dermedten feküdt,
csukott szemekkel,
hogy az ember szinte
a tenyerében megérezte
a test ellenállását.

A merevséget.
Amitől nem lehetett volna
azokat a kis kezeket, kis lábakat
behajlítani, kicsavarni.
Az emberek
úgy figyelték a kis halottat,
mintha várnák: szólaljon meg végre,
mondja el, mi van a túlvilágon,
mit lát,
milyen szag van,
hová került,
mialatt ők nem figyeltek.

Mintha az ember összes büntudata
ebben a figyelemben,
a halott megfigyelésében,
bűnbocsánatot nyerne,
s elfeledhetné – maga a halott gyerek is –,
hogy sohasem figyelt rá
senki eléggé,
hiába
kiabált,
toporzékolt,
fetrengett.

Emlékszem, mielőtt lezárták volna a koporsót,
az anyja egyre hívta oda a környékén álldogálókat,
hogy csókolják meg a halottat.
Mintha egy halott gyereket olyan könnyű lenne
megcsókolni.

Az öregekkel mégis más a helyzet,
amikor takarják épp le a fejüket a szemfedővel,
az embernek olyan érzése van,
hogy már megérdemelték a halált,
hogy hát máshogy nem is történhetett volna,
és a lecsukott szemük,
az a rezzenetlen arcbőr

nem olyan félelmetes, mint
egy halott gyerek
teljesen lebénult,
sápadtra keményedett
arcbőre.

És húzott oda engem is Jovanka anyja,
hogy csókoljam meg,
hát köszönjek el tőle.
Emlékszem, becsuktam a szemem,
hogy legalább ne lássam,
mit csinál a szájam,
és úgy csókoltam meg
a kis halott Jovankát.
Mintha egy domború
bádoglepot csókoltam volna.
Lassan felfordult a gyomrom,
lenyeltem minden
előítéletemet és hagytam,
hogy a szájam hülésnek induljon.
A kis halott meg,
meg sem mozdult.
Halottnak a csók, gondoltam,
de az anyja olyan elismerően
nézett rám.
Később, mikor a koporsót
zárták le éppen, láttam, hogy
az anyja integet bele a koporsóba
és kiabálja a csukódó fődél alá, hogy
szia!
szia!,
csak akkor láttam, hogy tényleg,
mint halottnak a csók, pont annyit ért
ez az elismerő tekintet.

Mindegyik anya beleőrül abba,
ha a gyereket koporsóban kell nézze,
amíg a virrasztás tart.
Amíg le nem zárják,
de hiába is zárják le
a koporsó fedelét,
a halott gyerek arcát
és azt a borzasztó
csipkemintát
a szemfedő széléről
nem lehet elfelejteni úgysem.
Ezek az anyák azzal
az utolsó képpel a szemükben
alszanak el
és kelnek fel
minduntalan.

Mert a gyerek hiába hal meg,
utána sohasem történik semmi.
És marad a szívben egy repedés,
a repedésben meg lerakódik a félelem,
hogy akárhány gyereket is szülünk,
az mind meg fog halni.
Ezek az anyák néha
magukra gyújtják a házat,
vagy kinyitják a gázt.

Joška végül lenyelte azt a pálinkát,
de nem tudott táncolni, továbbra sem,
nézett rám, én meg úgy tettem,
mintha nem is látnám.

Aztán valószínűleg
teljesen összecúszott
tekintetének párhuzamosa,
olyan közelre látott csak,
amilyen közelre már nem érdemes,
megindult a konyhaasztal kerek lapján,
kicsi lábai bukdácsoltak,
Goran tapsolni kezdett,
azt hitte a gyerek most már táncol,
a vendégek lassan már szégyellték
az egészet, bár volt,
aki Gorannal tapsolt,
a többiek
rá se néztek a gyerekre,
énekeltek a saját dalaikat.
Bámultam az újszülöttömré,
mellemmel a szájában aludt el,
minden hangzavar és a bátyja
tántorgó tánca ellenére,
mintha még mindig nem lenne
körülvé a világ.
Csak aludt, arcán kifejezéstelenséggel
és legbelül reméltem, nem szülök
több fiút, s Goran ezt a gyereket
nem itatja majd le.

Előtte már negyvenhat napja voltam egyedül,
már megkülönböztetni sem tudtam, mikor
ér véget a nappal és honnan
kezdődnek az éjszakák.
Nem volt több vizem,
csak az üveges borokat nyitottam
egyre-másra ha szomjaztam,
így aztán tizenkét napig
voltam részeg egyfolytában.
Azt hittem a csövekből már
nem jöhet ki gáz,
ahogy hittem,
a vezetékekben sem fut már áram,
a telefonvonal is megsüketült.

Talán nem kellett volna hagyni,
semmit sem kellett volna hagyni.
Főleg a második, a harmadik gyereket nem.

Az én apám
fel tudott emelni minden
nehéz bőröndöt a vonatban,
az én apám,
a tenger felé,
sorolta az összes, ablak előtt
szilánkos képpé törő hegynek nevét,
ismert minden folyót,
a Neretvát már a kanyargásáról felismerte,
az én apám vasárnap délután
széthajtogatta keresztbe vetett lábán
az újságot, több egyforma mozdulattal
kisimogatta a papírlapokat,
megsimogatta az összes betűt, a szavakat,

szerette megfejteni az ablak mellett ülve
a keresztretjvényt,
az én apám anyám nyakát csókolta,
ha ebéd után palacsintát sütött neki,
az én apám két kezével,
remegő két kezével építette
föl házunkat, mielőtt
megszülettem volna,
később sírt az ajtó előtt,
hogy lánya született,
leitta magát szégyenében,
hogy nem tudott anyámnak
rögtön egy férfit csinálni.

az én apám,
'71 szeptemberében megbukott
mikroökonómiából
az egyetemen,
ki tudja hanyadjára,
és napokig várta a haza induló
vonatot,
csak itta Zágrábban a söröket,
a pálinkát, nem mert
hazamenni,
félt, a nagyapa léccel
fogja elverni,
az én erős apám félt,
nem mert a vonatra felszállni,
nem tudta a bőröndjét fölemelni,

az én apám,
aki szerette várni,
hogy az első fecske megérkezzen
Afrikából,

az én apám
szeretett nyáron mezítláb járni,
a feje fölé emelni engem,
mint vonatban a bőröndöt,
kezemnél fogva forgatott
a parton, míg én
sikítottam, hogy abba ne hagyja,
az én apám
egyszer sem mondta, hogy
szép vagyok, hogy
jó vagyok,
ha rám nézett,
azzal a két szürkés szemével,
mindig csak hallgatott,
mintha abból a csöndből
meg lehetett volna tudni bármit.

az apámat,
az én erős apámat, egyszer
agyonlőtte
két nevető katona.
az én apámat,
aki fel tudott emelni minden
nehéz bőröndöt,
aki fel tudott emelni engem
a feje fölé és úgy forgatott
körbe-körbe a tengerparton.
többször is próbáltam elképzelni
hogyan is haladt keresztül az én
reszkető apám agyán
az a két golyó.

csak úgy föbelőtték, térdre állítva,
mert

az én apukám
kiverte egy horvát kislány
28 fogát
puskatussal,
és vérzett, ömlött a vér
a puha kislányszájából.

én soha nem akartam
végiggondolni, mit csinált
azzal a kislánnyal,
előtte, utána
az én apám.

végül a pincében
minden nap
végiggondoltam.

A gáznak, annak az édes-büdös gáznak,
eleinte olyan jó szaga volt.

A főzés jutott eszembe,
miközben Goran kiabált rám,
én meg úgy kapaszkodtam a lábamba,
mintha csak ez a forró fül,
ez az égetés tartana meg
egyensúlyomban.

Akkor már három napja feküdtem
egyedül, egy helyben,
lassan eloldódó gondolataimban.
A lelkem cérnavekony volt,
a tudóm túl szűk maradt.

A csontjaimról, mintha levált volna a hús,
lassan minden kiabálás, hangos lekurvázás után
azt éreztem, ahogy oldódnak le
izmaim a combcsontomról, egyre csak
tágult egy hajszálér vastagságú rés,
mintha a tenyerét csúsztatta volna be
a rostok közé a jóisten, és mozgatta volna
minden szó után az ujjait,
mintha várhatott volna ettől a lassú benuulástól
valamit: próbáltam
egyre kevesebbet figyelni,
hogy elessek, apró szilánkosra törjenek
a levetkőztetett csontjaim.

Talán óránként
beleharaptam a számba,
mély vájatoskat hagyva széles
metszőfogaimmal, így büntettem
magamban minden gondolatot,
ami még húzott
egyenetlen vonalban,
mint vérmérgezéskor
a szív felé haladó csík,
vissza Goran felé.

álomban néha énekel a fiam
és azt mondja,
szűk neki a sír.
a tüdejét nyomja a föld,
hiába ringatja a sírás,

nem tud a földtől fölzokogni,
nyomja lefelé a mellkasát.

A boltokban nem volt már hús,
a szállítmányokat szétlőtték, az öregek
padlásokon akasztották fel magukat.
Minden piros tető
egy-egy lógó, halott
nagyapát, nagyanyát
takart.
Száradt testük
kötelekre kötve.

Hangosan dobogott a szívem,
mikor az ablakból néztem,
ahogy a nagyanyám,
a mi szemetünkben turkál.

Lassú, nagyon lassú mozdulatokkal.

Goran nem engedte, hogy kimenjek hozzá.
Azt mondta, nekünk is alig van mit enni,
a megmaradt gyerekekre gondoljak,
nekünk kell a hús, nem adhatunk
az öregasszonynak.

Néztem az ablakból, a függöny mögül,
turkált a szemétben, ételmaradék
után kutatva, és nem nézett föl egyszer sem.
Féltem, hogy tudja, ott vagyok
és nézem, végignézem, ahogy
a szemétben étel után kutat.
A szájam magától kinyílt,
de hallgatott. Míg néztem,
nem nézett vissza rám.

Nagyanyám túlélte két világháborút.
És csak ebbe,
ebbe az utolsóba halt bele.

A gáz, az az édes-büdös gáz
az ereimbe bújt.
Körbe keringte a testemet,
oda is eljutott, ahová orvos
még nem nyúlt.
Szétszökött, szétfolyt bennem,
kiszökött a fejem mellett,
a lenyitott lerni ajtaján,
hiába feszítettem, tátottam
nagyra a számat.

Köhögtem, kiszáradt
a gáztól a nyelvem.

Először a két karom zsibbadt el.
Karjaim, ezek a gyerekeket emelő,
sohasem eléggé vékony karok,
egyszerre indultak zsibbadásnak.

Mintha egész életemben
csak körbe-körbe forgott volna minden,
úgy keringett bennem a földgáz.

A két lábamnál fogtak meg,
úgy húztak ki a lerniből,
három nap után.
Ahogy húztak, a bokámnál fogva,
az állam odacsapódott a lerni rácsához,

az ajtaja hátracsapta
fejemet.

Eloldódni.
Arcomhoz egészen közel
nyomni a hajnalt.
Jó lenne újra
vacogni, hideg
levegőtől.
Mintha megint lenne hova,
tovább.
Kétrét hajolni
legyűrt testem fölött.
Látod, Istenem,
mégiscsak erősebb volt
nálad valami.

Az életemet
egy díszített dobozba zárták.
Keskeny csípő,
egészen gömbölyű mellek,
göndör hajam,
nem tudom, a szememnek
milyen színe volt.
Nem látom kívülről magam.
Csak a fiam orrát
kéne
mégegyszer, utoljára
megtörölni.
Miért nem fordultam
hátra?
Kifakult tőle a szemem végleg.

Meddig maradok
itt?

